

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2012 m. gruodžio 6 d.*

„Sąjungos pilietybė — SESV 20 straipsnis — Direktyva 2003/86/EB — Teisė į šeimos susijungimą — Mažamečiai Sąjungos piliečiai, gyvenantys su motinomis trečiųjų šalių pilietėmis valstybės narės, kurios pilietybę turi šie vaikai, teritorijoje — Motinų, turinčių išimtinę Sąjungos piliečių globos teisę, teisė nuolat gyventi šioje valstybėje narėje — Šeimų sukūrimas iš naujo po naujos motinų santuokos su trečiųjų šalių piliečiais ir vaikų, kurie taip pat yra trečiųjų šalių piliečiai, gimimo sudarius šias santuokas — Prašymai susijungti su šeima Sąjungos piliečių kilmės valstybėje narėje — Atsisakymas suteikti teisę gyventi šalyje naujiems sutuoktiniams dėl pakankamų lėšų nebuvimo — Teisė į pagarbą šeimos gyvenimui — Atsižvelgimas į svarbiausią vaikų interesą“

Sujungtose bylose C-356/11 ir C-357/11

dėl *Korkein hallinto-oikeus* (Suomija) 2011 m. liepos 5 d. nutartimis, kurias Teisingumo Teismas gavo 2011 m. liepos 7 d., pagal SESV 267 straipsnį pateiktų prašymų priimti prejudicinius sprendimus bylose

O.,

S.

prieš

Maahanmuuttovirasto (C-356/11)

ir

Maahanmuuttovirasto

prieš

L. (C-357/11)

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro antrosios kolegijos pirmininko pareigas einantis A. Rosas, teisėjai U. Löhmus, A. Ó Caoimh (pranešėjas), A. Arabadjiev ir C. G. Fernlund,

generalinis advokatas Y. Bot,

posėdžio sekretorius V. Tourrès, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2012 m. rugsėjo 12 d. posėdžiui,

* Proceso kalba: suomių.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- L., atstovaujamos *asianajaja* J. Streng,
- Suomijos vyriausybės, atstovaujamos J. Heliskoski,
- Danijos vyriausybės, atstovaujamos V. Pasternak Jørgensen ir C. Vang,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir A. Wiedmann,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* W. Ferrante,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos C. Wissels ir B. Koopman,
- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos M. Szpunar,
- Europos Komisijos, atstovaujamos D. Maidani ir E. Paasivirta,

susipažinęs su 2012 m. rugsėjo 27 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymai priimti prejudicinius sprendimus susiję su SESV 20 straipsnio aiškinimu.
- 2 Šie prašymai pateikti nagrinėjant du ginčus, pirma, O. bei S., kurie abu yra trečiųjų šalių piliečiai, ir *Maahanmuuttovirasto* (Imigracijos tarnyba) (byla C-356/11), antra, *Maahanmuuttovirasto* ir L., kuri taip pat yra trečiosios šalies pilietė (byla C-357/11), dėl jų prašymų išduoti leidimus gyventi šalyje dėl šeimos susijungimo atmetimo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2003/86/EB

- 3 2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyvos 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą (OL L 251, p. 12; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 224) 2, 4, 6 ir 9 konstatuojamųjų dalių tekstas yra toks:

„2) Laikantis daugelyje tarptautinės teisės dokumentų įrašyto įsipareigojimo saugoti šeimą ir gerbti šeimos gyvenimą, turėtų būti imamasi priemonių dėl šeimos susijungimo. Ši direktyva gerbia pagrindines teises ir laikosi principų, pripažintų, visų pirma [1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos] 8 straipsnyje bei Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija).

<...>

4) Šeimos susijungimas yra būtinas, kad būtų galimas šeimos gyvenimas. Jis padeda kurti sociokultūrinį stabilumą, palengvinantį trečiųjų šalių piliečių integraciją valstybėje narėje, o tai padeda siekti ekonominės ir socialinės sanglaudos, vieno iš pagrindinių [EB] Sutartyje nurodytų [Europos] Bendrijos tikslų.

<...>

6) Šeimai saugoti ir šeimos gyvenimui kurti ar išlaikyti, remiantis bendrais kriterijais, turėtų būti nustatytos materialinės sąlygos naudotis teise į šeimos susijungimą.

<...>

9) Šeimos susijungimas turėtų būti visais atvejais taikomas šeimos branduolio nariams, t. y. sutuoktiniams ir nepilnamečiams vaikams.“

4 Kaip matyti iš jos 1 straipsnio, šios direktyvos tikslas – „nustatyti valstybių narių teritorijoje teisėtai gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams naudojimosi šeimos susijungimo teise sąlygas“.

5 Pagal tos pačios direktyvos 2 straipsnį:

„Šioje direktyvoje:

a) „trečiosios šalies pilietis“ – tai kiekvienas asmuo, kuris nėra Sąjungos pilietis, kaip apibrėžta Sutarties 17 straipsnio 1 dalyje;

<...>

c) „globėjas“ – trečiosios šalies pilietis, teisėtai gyvenantis valstybėje narėje ir pateikiantis prašymą [dėl šeimos susijungimo] arba kurio šeimos nariai prašo šeimos susijungimo, kad prisijungtų prie jo;

d) „šeimos susijungimas“ – valstybėje narėje teisėtai gyvenančio trečiosios šalies piliečio šeimos narių atvykimas ir gyvenimas toje valstybėje narėje, kad būtų išsaugota šeima, nepaisant ar šeimos santykiai atsirado prieš atvykstant tam gyventojui, ar jam atvykus.“

6 Direktyvos 2003/86 3 straipsnio 1 ir 3 dalyse numatyta:

„1. Ši direktyva taikoma tais atvejais, kai globėjas turi valstybės narės išduotą, vienerius metus arba ilgesnį laiką galiojantį leidimą gyventi ir pagrįstas perspektyvas gauti teisę į nuolatinę gyvenamąją vietą, jeigu jo šeimos nariai yra bet kuri statusą turintys trečiosios šalies piliečiai.

<...>

3. Ši direktyva netaikoma Sąjungos piliečio šeimos nariams.“

7 Šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Pagal šią direktyvą ir laikydamosi IV skyriuje, taip pat 16 straipsnyje nustatytų sąlygų valstybės narės leidžia atvykti ir gyventi šiems šeimos nariams:

a) globėjo sutuoktiniui;

b) globėjo ir jo / jos sutuoktinio nepilnamečiams vaikams <...>;

- c) nepilnamečiams vaikams, <...> kai globėjui priklauso jų globa ir vaikai yra jo ar jos išlaikomi. <...>;
- d) nepilnamečiams vaikams, <...> kai sutuoktiniui priklauso jų globa ir vaikai yra jo ar jos išlaikomi. <...>“

- 8 Nagrinėdamos prašymą leisti atvykti ir gyventi šalyje, valstybės narės pagal tos pačios direktyvos 5 straipsnio 5 dalį turi deramai atsižvelgti į nepilnamečio vaiko svarbiausius interesus.
- 9 Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Tuo metu, kai yra pateiktas prašymas susijungti su šeima, atitinkama valstybė narė gali reikalauti, kad prašymą pateikęs asmuo pateiktų įrodymus, kad globėjas turi:

<...>

- c) pastovių ir nuolatinių lėšų, kurių pakanka sau ir savo šeimos nariams išlaikyti nesinaudojant atitinkamos valstybės narės socialinės paramos sistema. Valstybės narės įvertina šias lėšas atsižvelgdamos į jų pobūdį ir reguliarumą bei minimalų nacionalinį darbo užmokestį ir pensijas, taip pat šeimos narių skaičių.“
- 10 Šios direktyvos 17 straipsnis suformuluotas taip:

„Valstybės narės, atmesdamos prašymą, panaikindamos ar atsisakydamos atnaujinti leidimą gyventi arba spręsdamos klausimą dėl globėjo ar jo šeimos nario išsiuntimo, deramai atsižvelgia į asmens šeimos santykių pobūdį ir tvirtumą, jo gyvenimo valstybėje narėje trukmę, šeimos, kultūrinių ir socialinių ryšių su jo ar jos kilmės šalimi buvimą.“

Direktyva 2004/38/EB

- 11 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičiančios Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinančios Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, p. 77; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 46; ir klaidų ištaisymas OL L 229, p. 35), 1 straipsnyje nurodyta:

„Ši direktyva nustato:

- a) naudojimosi Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių laisvo judėjimo ir gyvenimo valstybių narių teritorijoje teise reikalavimus;
- b) nuolatinio gyvenimo valstybių narių teritorijoje teisę Sąjungos piliečiams ir jų šeimos nariams;

<...>“

- 12 Šios direktyvos 2 straipsnyje „Apibrėžimai“ nustatyta:

„Šioje direktyvoje:

- 1) „Sąjungos pilietis“ – tai bet kuris asmuo, turintis valstybės narės pilietybę;

- 2) „šeimos narys“ – tai:
- a) sutuoktinis;
 - <...>
 - c) piliečio ir sutuoktinio <...> tiesioginiai palikuonys, kuriems nesukakę 21 metų amžiaus, arba [kurie yra] išlaikytiniai;
 - d) piliečio ir sutuoktinio <...> išlaikomi tiesioginiai [tiesiosios aukštutinės linijos] giminaičiai <...>;
- 3) „priimančioji valstybė narė“ – tai valstybė narė, į kurią atvyksta Sąjungos pilietis, pasinaudodamas savo laisvo judėjimo ir gyvenimo teise.“

13 Tos pačios direktyvos 3 straipsnio „Naudos gavėjai“ 1 dalyje nurodyta:

„Ši direktyva taikoma visiems Sąjungos piliečiams, kurie atvyksta į kitą valstybę narę, kurios piliečiai jie nėra, ir 2 straipsnyje [2 straipsnio 2 punkte] apibrėžtiems jų šeimos nariams, kurie juos lydi arba prisijungia prie jų.“

Suomijos teisė

14 Užsieniečių įstatymo (*Ulkomaalaislaki*) 37 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Taikant šį įstatymą šeimos nariais laikomi Suomijoje gyvenančio asmens sutuoktinis ir nesudarę santuokos jo vaikai, nesulaukę 18 m. amžiaus, kurių globėjas yra šis Suomijoje gyvenantis asmuo. Jei Suomijoje gyvenantis asmuo yra nepilnametis vaikas, jo šeimos nariu pripažįstamas jo globėjas <...>“

15 Šio įstatymo 39 straipsnio 1 dalies tekstas yra toks:

„Leidimas gyventi šalyje yra išduodamas, jei užsienietis turi pakankamų lėšų, išskyrus priešingą šio įstatymo nuostatą. Ypatingais atvejais gali būti nukrypstama nuo pakankamų lėšų sąlygos, jei tai pateisinama ypač sunkiomis aplinkybėmis arba tai būtina dėl svarbiausio vaiko intereso <...>“

16 To paties įstatymo 47 straipsnio 3 dalyje nustatyta:

„Jei užsieniečiui išduodamas leidimas nepertraukiamai arba neterminuotai gyventi šalyje, jo šeimos nariams išduodamas leidimas nepertraukiamai gyventi šalyje.“

17 Užsieniečių įstatymo 66a straipsnyje numatyta:

„Jei leidimo gyventi šalyje prašoma dėl šeimos ryšių, nagrinėjant klausimą, ar šį prašymą reikia atmesti, turi būti atsižvelgiama į užsieniečio šeimos ryšių pobūdį ir stiprumą, jo gyvenimo šalies teritorijoje trukmę ir šeimos, kultūrinių ar socialinių ryšių su jo kilmės valstybe buvimą <...>“

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

Byla C-356/11

- 18 Ganos pilietė S., turinti leidimą nuolat gyventi Suomijoje, 2001 m. liepos 4 d. susituokė su Suomijos piliečiu, su kuriuo 2003 m. liepos 11 d. susilaukė vaiko. Šis vaikas yra Suomijos pilietis ir visada gyveno Suomijoje. Nuo 2005 m. birželio 2 d. S. buvo suteikta išimtinė vaiko globos teisė. Santuoka nutraukta 2005 m. spalio 19 d. Vaiko tėvas gyvena Suomijoje.
- 19 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad gyvendama Suomijoje S. mokėsi, pasinaudojo vaiko priežiūros atostogomis, įgijo profesiją ir vykdė profesinę veiklą.
- 20 2008 m. birželio 26 d. S. susituokė su Dramblio Kaulo Kranto piliečiu O. Remdamasis šia santuoka 2008 m. liepos 3 d. jis pateikė prašymą *Maahanmuuttovirasto* išduoti leidimą gyventi šalyje. Jiems gyvenant santuokoje 2009 m. lapkričio 21 d. Suomijoje gimė vaikas, kuris yra Ganos pilietis ir kurio globos teisę turi abu tėvai. O. gyvena kartu su S. ir jos dviem vaikais.
- 21 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad 2010 m. sausio 1 d. O. sudarė vienu metų trukmės darbo sutartį, kurioje numatytos aštuonios darbo valandos per dieną ir 7,50 EUR valandinis atlygis. Tačiau jis nepateikė dokumentų, patvirtinančių kad dirbo pagal šią sutartį.
- 22 2009 m. sausio 21 d. priimtu sprendimu *Maahanmuuttovirasto* atmetė pateiktą prašymą išduoti leidimą gyventi šalyje dėl to, kad O. neturi pakankamų lėšų. Be to, ji nusprendė, kad nagrinėjamu atveju nėra jokio motyvo nukrypti nuo su pragyvenimo lėšomis susijusios sąlygos, kaip yra leidžiama pagal Užsieniečių įstatymo 39 straipsnio 1 dalį esant ypač sunkioms aplinkybėms arba kai tai būtina dėl vaiko intereso.
- 23 2009 m. rugpjūčio 27 d. sprendimu *Helsingin hallinto-oikeus* (Helsinkio administracinis teismas) atmetė O. pateiktą skundą, kuriuo buvo prašoma panaikinti šį sprendimą atmesti prašymą.
- 24 Todėl S. ir O. pateikė apeliacinį skundą dėl šio sprendimo *Korkein hallinto-oikeus* (Vyriausiasis administracinis teismas).

Byla C-357/11

- 25 Alžyro pilietė L. teisėtai gyvena Suomijoje nuo 2003 m. Leidimą nuolat gyventi šalyje ji gavo susituokusi su Suomijos piliečiu. Jiems gyvenant santuokoje 2004 m. gimė vaikas, kuris turi dvigubą Suomijos ir Alžyro pilietybę ir kuris visą laiką gyveno Suomijoje. Po santuokos nutraukimo 2004 m. gruodžio 10 d. L. buvo suteikta išimtinė vaiko globos teisė. Vaiko tėvas gyvena Suomijoje.
- 26 2006 m. spalio 19 d. L. susituokė su Alžyro piliečiu M., kuris 2006 m. kovo mėn. teisėtai atvyko į Suomiją, kur paprašė politinio prieglobsčio ir kur, jo tvirtinimu, nuo 2006 m. balandžio mėn. gyveno su L. 2006 m. spalio mėn. M. buvo išsiųstas į savo kilmės šalį.
- 27 2006 m. lapkričio 29 d. L. kreipėsi į *Maahanmuuttovirasto* su prašymu jų santuokos pagrindu išduoti M. leidimą gyventi Suomijoje.
- 28 2007 m. sausio 14 d. šioje santuokoje Suomijoje gimė vaikas, kuris yra Alžyro pilietis ir kurio globos teisę turi kartu abu tėvai. Nėra įrodyta, kad M. matėsi su vaiku.

- 29 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad gyvendama Suomijoje L. niekada nesivertė profesine veikla. Ji pajamų gauna iš socialinių pašalpų ir kitų išmokų. Jos sutuoktinis, kiek žinoma, nevykdė jokios profesinės veiklos Suomijoje, nors ir buvo įsitikinęs, kad joje galėtų dirbti atsižvelgiant į jo kalbų žinias.
- 30 2008 m. rugpjūčio 15 d. sprendimu *Maahanmuuttovirasto* atmetė prašymą išduoti leidimą gyventi M. dėl to, kad neužtikrintos jo pragyvenimo lėšos.
- 31 *Helsingin hallinto-oikeus* 2009 m. balandžio 21 d. sprendimu patenkino L. pareikštą skundą dėl šio sprendimo atmesti prašymą panaikinimo. Tada *Maahanmuuttovirasto* pateikė apeliacinį skundą dėl šio sprendimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.
- 32 Prašymuose priimti prejudicinius sprendimus *Korkein hallinto-oikeus* nurodo, kad dėl to, jog atsisakyta išduoti leidimus gyventi šalyje O. ir M., tikėtina, kad jų sutuoktinės ir vaikai, kurių globos teisę jos turi, įskaitant vaikus, turinčius Sąjungos piliečių statusą, bus priversti išvykti iš Europos Sąjungos teritorijos, kad galėtų gyventi šeimoje. Šiuo atžvilgiu jis klausia dėl galimybės taikyti 2011 m. kovo 8 d. Teisingumo Teismo sprendime *Ruiz Zambrano* (C-34/09, Rink. p. I-1177) nurodytus principus.
- 33 Šiomis aplinkybėmis *Korkein hallinto-oikeus* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

Byla C-356/11

- „1. Ar SESV 20 straipsnis pažeidžiamas, kai trečiosios šalies piliečiui atsisakoma išduoti leidimą gyventi šalyje dėl pragyvenimo šaltinio neturėjimo, jeigu jo šeimos santykiai susiklostė taip, kad jo sutuoktinis turi vaiko, kuris yra Sąjungos pilietis, globos teisę, o trečiosios šalies pilietis nėra šio vaiko biologinis tėvas ir neturi jo globos teisės?
2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar SESV 20 straipsnio poveikis turi būti vertinamas kitaip, jei leidimo gyventi šalyje neturintis trečiosios šalies pilietis, jo sutuoktinis ir Sąjungos pilietybę turintis vaikas, kurio globos teisę turi sutuoktinis, gyvena kartu?“

Byla C-357/11

- „1. Ar SESV 20 straipsnis pažeidžiamas, kai trečiosios šalies piliečiui atsisakoma išduoti leidimą gyventi dėl pragyvenimo šaltinio neturėjimo, jeigu jo šeimos santykiai susiklostė taip, kad jo sutuoktinis turi vaiko, kuris yra Sąjungos pilietis, globos teisę, o trečiosios šalies pilietis nėra šio vaiko biologinis tėvas, neturi jo globos teisės ir negyvena kartu su savo sutuoktiniu ar šiuo vaiku?
2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar SESV 20 straipsnio poveikis turi būti vertinamas kitaip, jei leidimo gyventi šalyje neturintis ir Suomijoje negyvenantis trečiosios šalies pilietis ir jo sutuoktinis turi vaiką, kurio globos teise naudojasi jie abu ir kuris gyvena Suomijoje ir turi trečiosios šalies pilietybę?“
- 34 2011 m. rugsėjo 8 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi prašymai priimti prejudicinius sprendimus bylose C-356/11 ir C-357/11 sujungti, kad būtų bendrai vykdoma rašytinė ir žodinė proceso dalys ir priimtas bendras sprendimas. Prašymus priimti prejudicinius sprendimus pateikusių teismo prašymas šioms dviem byloms taikyti pagreitintą procedūrą, numatytą Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23a straipsnyje ir šio teismo tuo metu galiojusios redakcijos Procedūros reglamento 104a straipsnio pirmoje pastraipoje, buvo atmestas.

Dėl prejudicinių klausimų

- 35 Klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymus priimti prejudicinius sprendimus pateikęs teismas iš esmės klausia, ar su Sąjungos pilietybe susijusias Sąjungos teisės nuostatas reikia aiškinti taip, kad jomis draudžiama valstybei narei atsisakyti trečiosios šalies piliečiui išduoti leidimą gyventi šalyje dėl šeimos susijungimo, kai šis pilietis siekia gyventi su sutuoktine, kuri taip pat yra trečiosios valstybės pilietė, teisėtai gyvenanti šioje valstybėje narėje, ir vaiko, gimusio sudarius pirmąją santuoką, kuris yra Sąjungos pilietis, motina, ir su jiems gimusiu vaiku, taip pat trečiosios šalies piliečiu.
- 36 Šiuo atžvilgiu prašymus priimti prejudicinius sprendimus pateikęs teismas iš esmės klausia, ar tai, kad prašymą išduoti leidimą gyventi šalyje pateikęs asmuo gyvena kartu su sutuoktine, nėra vaiko, kuris yra Sąjungos pilietis, biologinis tėvas ir neturi šio vaiko globos teisės, gali turėti įtakos aiškinant su Sąjungos pilietybe susijusias nuostatas.
- 37 Suomijos, Danijos, Vokietijos, Italijos, Nyderlandų ir Lenkijos vyriausybės bei Europos Komisija mano, kad SESV 20 straipsniu nedraudžiama valstybei narei atsisakyti suteikti teisę gyventi šalyje trečiosios šalies piliečiui, kurio situacija tokia, kaip nagrinėjamoji pagrindinėse bylose.
- 38 Šios vyriausybės ir ši institucija iš esmės tvirtina, kad Teisingumo Teismo minėtame Sprendime *Ruiz Zambrano* įtvirtinti principai skirti visiškai išskirtinėms situacijoms, kai taikant nacionalinę nuostatą būtų atimta galimybė iš tikrųjų naudotis tuo, kas sudaro Sąjungos piliečio statusu suteikiamų teisių esmę. Tačiau nagrinėjamų pagrindinių bylų aplinkybės iš esmės skiriasi nuo tų, kuriomis buvo priimtas šis sprendimas. Iš tiesų O. ir M. nėra mažamečių vaikų, kurie yra Sąjungos piliečiai ir su kuriais šie asmenys sieja savo teisę gauti leidimą gyventi šalyje, biologiniai tėvai. Jie neturi šių vaikų globos teisės. Be to, kadangi šių vaikų motinos pačios turi teisę nuolat gyventi Suomijoje, jų vaikai, Sąjungos piliečiai, nėra priversti išvykti iš Sąjungos teritorijos, skirtingai nei atitinkami vaikai byloje, kurioje priimtas minėtas Sprendimas *Ruiz Zambrano*. Jeigu šių Sąjungos piliečių motinos nuspręstų išvykti iš Sąjungos teritorijos, kad išsaugotų šeimą, tai nebūtų neišvengiama atsisakymo suteikti teisę gyventi šalyje jų sutuoktiniams pasekmė.
- 39 Vokietijos ir Italijos vyriausybės, be kita ko, pažymi, kad O. ir M. nėra atitinkamų Sąjungos piliečių šeimos branduolio nariai, nes jie nėra nei šių vaikų biologiniai tėvai, nei jų globėjai.
- 40 Pirmiausia reikia pažymėti, kad, nepaisant klausimo, kas pagal nacionalinės teisės nuostatas yra pareiškėjai pagrindinėse bylose, iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos aiškiai matyti, kad O. ir M. prašymuose išduoti leidimus gyventi šalyje, pateiktuose šeimos susijungimo pagrindu, S. ir L., kurios teisėtai gyvena Suomijoje, nurodytos kaip globėjos, t. y. asmenys, kurių atžvilgiu prašoma leisti susijungti.

Dėl su Sąjungos pilietybe susijusių Sąjungos teisės nuostatų

- 41 Kalbant visų pirma apie Direktyvą 2004/38, reikia priminti, kad teisė atvykti į valstybę narę ir joje apsigyventi pagal šią direktyvą suteikiama ne visiems trečiųjų šalių piliečiams, Sąjungos piliečio šeimos nariams, o tik teise laisvai judėti pasinaudojusio ir kitoje nei jo pilietybės valstybėje narėje apsigyvenusio Sąjungos piliečio šeimos nariams (2008 m. liepos 25 d. Sprendimo *Metock ir kt.*, C-127/08, Rink. p. I-6241, 73 punktas ir 2011 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Dereci ir kt.*, C-256/11, Rink. I-11315, 56 punktas).
- 42 Šiuo atveju atitinkami Sąjungos piliečiai, kurie abu yra mažamečiai vaikai, niekada nepasinaudojo teise laisvai judėti ir visą laiką gyveno savo pilietybės valstybėje narėje, todėl konstatuotina, kad jie nepatenka į „naudos gavėjų“ sąvoką, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2004/38 3 straipsnio 1 dalį, taigi ši direktyva netaikoma nei jiems patiems, nei jų šeimos nariams (minėto Sprendimo *Dereci ir kt.* 57 punktas).

- 43 Be to, kiek tai susiję su SESV 20 straipsniu, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad Sąjungos piliečio, kuris, kaip pagrindinėje byloje aptariami vaikai Suomijos piliečiai, nepasinaudojo teise laisvai judėti, situacijos vien dėl šios aplinkybės negalima prilyginti visiškai vidaus situacijai, t. y. situacijai, kuri niekaip nesusijusi su kuriuo nors iš Sąjungos teisėje numatytų atvejų (žr. minėtą Sprendimą *Ruiz Zambrano*; 2011 m. gegužės 5 d. Sprendimo *McCarthy*, C-434/09, Rink. I-3375, 46 punktą ir minėto Sprendimo *Dereci ir kt.* 61 punktą).
- 44 Iš tiesų, kadangi Sąjungos piliečio statusas skirtas būti pagrindiniu valstybių narių piliečių statusu, S. ir L. vaikai iš pirmųjų santuokų, kaip valstybės narės piliečiai, turi Sąjungos piliečio statusą pagal SESV 20 straipsnio 1 dalį, todėl gali remtis, įskaitant savo pilietybės valstybės narės atžvilgiu, su tokiu statusu susietomis teisėmis (žr. minėtą sprendimą *McCarthy* 48 punktą ir *Dereci ir kt.* 63 punktą).
- 45 Tuo remdamasis Teisingumo Teismas nusprendė, kad SESV 20 straipsniu draudžiamos nacionalinės priemonės, įskaitant sprendimus atsisakyti leisti gyventi šalyje Sąjungos piliečio šeimos nariams, kuriomis iš Sąjungos piliečių atimama galimybė veiksmingai naudotis tuo, kas sudaro jų statusu suteikiamų teisių esmę (žr. minėto Sprendimo *Ruiz Zambrano* 42 punktą).
- 46 Galiausiai, kalbant apie asmens, trečiosios valstybės piliečio, teisę gyventi valstybėje narėje, kurioje gyvena jo mažamečiai vaikai šios valstybės narės piliečiai, kuriuos išlaiko šis asmuo ir kuriam kartu su sutuoktiniu priklauso jų globa, Teisingumo Teismas nusprendė, kad dėl leidimo gyventi neišdavimo šie vaikai, kurie yra Sąjungos piliečiai, privalėtų išvykti iš Sąjungos teritorijos kartu su tėvais ir kad šie Sąjungos piliečiai faktiškai negalėtų pasinaudoti tuo, kas sudaro jų statusu suteikiamų teisių esmę (minėto Sprendimo *Ruiz Zambrano* 43 ir 44 punktai).
- 47 Kriterijus dėl atimtos galimybės naudotis tuo, kas sudaro Sąjungos piliečio statusu suteikiamų teisių esmę, byloje, kuriose priimti minėti sprendimai *Ruiz Zambrano* ir *Dereci ir kt.*, buvo susijęs su situacijomis, kuriose atsidūręs Sąjungos pilietis faktiškai privalėtų išvykti ne tik iš savo pilietybės valstybės narės teritorijos, bet apskritai iš Sąjungos teritorijos.
- 48 Taigi šis kriterijus yra labai specifinis, nes susijęs su situacijomis, kai išimtinai negalima atsisakyti pripažinti trečiosios valstybės piliečio, kuris yra valstybės narės piliečio šeimos narys, teisės gyventi šalyje, nes priešingu atveju būtų paneigtas valstybės narės piliečio turimos Sąjungos pilietybės veiksmingumas (minėto Sprendimo *Dereci ir kt.* 67 punktas).
- 49 Šioje byloje prašymus priimti prejudicinius sprendimus pateikęs teismas turi nustatyti, ar dėl prašymų išduoti leidimus gyventi šalyje, pateiktų remiantis šeimos susijungimu, nepatenkinimo aplinkybėmis, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėse byloje, atitinkami Sąjungos piliečiai netektų galimybės faktiškai naudotis tuo, kas sudaro jų statusu suteikiamų teisių esmę.
- 50 Atliekant šį vertinimą reikia atsižvelgti į tai, kad Sąjungos piliečių motinos turi leidimus nuolat gyventi atitinkamoje valstybėje narėje, o tai reiškia, kad teisiškai nėra jokio įpareigojimo nei joms, nei jų išlaikomiems Sąjungos piliečiams išvykti iš šios valstybės narės teritorijos ir kartu iš Sąjungos teritorijos.
- 51 Nagrinėjant klausimą, ar atitinkami Sąjungos piliečiai faktiškai negalėtų naudotis tuo, kas sudaro jų statusu suteikiamų teisių esmę, taip pat svarbūs globėjų vaikų globos klausimas ir aplinkybė, kad šie vaikai priklauso naujai sukurtoms šeimoms. Pirma, dėl to, kad S. ir L. suteikta išimtinė atitinkamų mažamečių Sąjungos piliečių globa, dėl jų sprendimo išvykti iš valstybės narės, kurios pilietybę turi šie vaikai, teritorijos siekiant išsaugoti neišskirtą šeimą šie Sąjungos piliečiai prarastų bet kokius kontaktus su savo biologiniais tėvais, jeigu toks kontaktas buvo išlaikytas iki šiol. Antra, dėl bet kokio sprendimo likti šios valstybės narės teritorijoje siekiant išsaugoti galimą mažamečių Sąjungos piliečių ryšį su jų biologiniais tėvais kiltų grėsmė kitų vaikų, trečiosios šalies piliečių, ryšiui su jų biologiniais tėvais.

- 52 Tačiau šiuo atžvilgiu vienintelės aplinkybės, kad dėl ekonominių priežasčių arba siekiant išsaugoti neišskirtą šeimą Sąjungos teritorijoje būtų pageidaujama, jog šeimos, kurią sudaro trečiųjų šalių piliečiai ir mažametis Sąjungos pilietis, nariai galėtų gyventi su šiuo piliečiu Sąjungos teritorijoje jo pilietybės valstybėje narėje, savaime nepakanka nuspręsti, kad nepripažinus tokios teisės gyventi šalyje šis pilietis būtų priverstas palikti Sąjungos teritoriją (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Dereci ir kt.* 68 punktą).
- 53 Iš tiesų atliekant šio sprendimo 49 punkte nurodytą vertinimą, kurį turi atlikti prašymus priimti prejudicinius sprendimus pateikęs teismas, šis teismas turi išnagrinėti visas konkrečius atvejo aplinkybes, kad galėtų nustatyti, ar iš tikrųjų pagrindinėse bylose nagrinėjama sprendimais atsisakyti išduoti leidimus gyventi šalyje gali būti pažeidžiamas Sąjungos pilietybės, kurią turi atitinkami Sąjungos piliečiai, veiksmingumas.
- 54 Aplinkybė, kad asmuo, kuriam prašoma suteikti teisę gyventi šalyje dėl šeimos susijungimo, gyvena ar negyvena kartu su globėju ir kitais šeimos nariais, nėra lemiamą atliekant šį vertinimą, nes negalima paneigti, kad tam tikri šeimos nariai, dėl kurių pateiktas prašymas susijungti su šeima, atvyksta į atitinkamą valstybę narę nepriklausomai nuo likusios šeimos dalies.
- 55 Be to, reikia pažymėti, kad, priešingai, nei tvirtina Vokietijos ir Italijos vyriausybės, nors minėtame Sprendime *Ruiz Zambrano* nurodyti principai taikytini tik išskirtinėmis aplinkybėmis, iš Teisingumo Teismo praktikos nematyti, kad jie taikomi tik situacijoms, kai yra biologinis ryšys tarp trečiosios šalies piliečio, kuriam prašoma suteikti teisę gyventi šalyje, ir Sąjungos piliečio – mažamečio vaiko, su kuriuo siejama galima pareiškėjo teisė gyventi šalyje.
- 56 Tačiau nagrinėjant klausimą, ar Sąjungos piliečiai dėl sprendimo atsisakyti išduoti leidimą gyventi šalyje negalės naudotis tuo, kas sudaro jų statusu suteikiamų teisių esmę, reikia atsižvelgti tiek į atitinkamų mažamečių Sąjungos piliečių motinų teisę nuolat gyventi šalyje, tiek į aplinkybę, kad trečiosios šalies piliečiai, kuriems prašoma suteikti teisę gyventi šalyje, nėra teisiškai, finansiškai ar emociškai atsakingi už šiuos piliečius. Iš tiesų, kaip generalinis advokatas pažymėjo išvados 44 punkte, priklausomumo santykis tarp mažamečio Sąjungos piliečio ir trečiosios šalies piliečio, kuriam atsisakyta suteikti teisę gyventi šalyje, gali paneigti Sąjungos pilietybės veiksmingumą, nes dėl šio priklausomumo dėl tokio neigiamo sprendimo Sąjungos pilietis iš tikrųjų bus priverstas išvykti ne tik iš savo pilietybės valstybės narės teritorijos, bet ir iš visos Sąjungos teritorijos (žr. minėtų Sprendimo *Ruiz Zambrano* 43 ir 45 punktus bei Sprendimo *Dereci ir kt.* 65–67 punktus).
- 57 Jeigu atlikus patikrinimą, kurį turi atlikti prašymus priimti prejudicinius sprendimus pateikęs teismas, nebus nustatyta kitaip, iš Teisingumo Teismo turimos informacijos atrodo, kad šio priklausomumo pagrindinėse bylose gali nebūti.
- 58 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pažymėtina, jog SESV 20 straipsnį reikia aiškinti taip, kad juo nedraudžiama atsisakyti trečiosios šalies piliečiui išduoti leidimą gyventi šalyje dėl šeimos susijungimo, kai šis pilietis siekia gyventi su sutuoktine, kuri taip pat yra trečiosios šalies pilietė, teisėtai gyvenanti šioje valstybėje narėje, ir vaiko, gimusio pirmojoje santuokoje, kuris yra Sąjungos pilietis, motina, ir su jiems gimusiu vaiku, taip pat trečiosios šalies piliečiu, jeigu tokiu atsisakymu nepaneigiama atitinkamo Sąjungos piliečio galimybė faktiškai pasinaudoti tuo, kas sudaro Sąjungos piliečio statusu suteikiamų teisių esmę, o tai turi patikrinti prašymus priimti prejudicinius sprendimus pateikęs teismas.
- 59 Jeigu šis teismas nuspręstų, kad jo nagrinėjamų bylų aplinkybėmis pagrindinėse bylose aptariamais sprendimais atsisakyti išduoti leidimus gyventi šalyje tokia galimybė nepanaikinama, tai neturėtų įtakos klausimui, ar remiantis kitais pagrindais, be kita ko, teise į šeimos gyvenimo apsaugą, negali būti atsisakyta pripažinti O. ir M. teisę gyventi šalyje. Šį klausimą reikia nagrinėti atsižvelgiant į su pagrindinių teisių apsauga susijusias nuostatas ir paisant jų taikymo srities (žr. minėto Sprendimo *Dereci ir kt.* 69 punktą).

60 Šiuo klausimu primintina, kad pagal Teisingumo Teismo praktiką jis gali atsižvelgti į Sąjungos teisės normas, kurių nacionalinis teismas nenurodė savo klausime ir kurios gali būti naudingos sprendimui jo nagrinėjamoje byloje priimti (žr., be kita ko, 2007 m. balandžio 26 d. Sprendimo *Alevizos*, C-392/05, Rink. p. I-3505, 64 punktą).

Dėl Direktyvos 2003/86

61 Šioje byloje prašymus priimti prejudicinius sprendimus pateikęs teismas remiasi Direktyva 2003/86, tačiau nepateikia su ja susijusio klausimo.

62 Be to, Suomijos, iš dalies Italijos, Nyderlandų ir Lenkijos vyriausybės bei Komisija tvirtina, kad O. ir M. teisė gyventi šalyje ir jų šeimų situacija buvo ar turi būti nagrinėjama atsižvelgiant į Direktyvos 2003/86 nuostatas.

63 Šiuo atžvilgiu primintina, kad pagal šios direktyvos 1 straipsnį ja siekiama nustatyti trečiųjų šalių piliečių, teisėtai gyvenančių valstybių narių teritorijoje, teisės į šeimos susijungimą įgyvendinimo sąlygas.

64 Tos pačios direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje nurodytas šeimos narių apibrėžimas apima globėjo sutuoktinį, pastarojo ir jo sutuoktinio bendrus vaikus, atitinkamai globėjo ir jo sutuoktinio nepilnamečius vaikus, kai jie turi globos teisę ir išlaiko atitinkamus savo vaikus.

65 Tuo remiantis darytina išvada, kad Direktyvos 2003/86 9 konstatuojamojoje dalyje nurodyti šeimos branduolio nariai Sąjungos teisės aktų leidėjo suprantami plačiai.

66 Tačiau pagal šios direktyvos 3 straipsnio 3 dalį ji netaikoma Sąjungos piliečio šeimos nariams.

67 Minėto Sprendimo *Dereci ir kt.* 48 punkte Teisingumo Teismas nusprendė, kad dėl to, jog pagrindinėse bylose nagrinėjamosiose situacijose valstybėje narėje gyveno Sąjungos piliečiai, o jų šeimos nariai, norėję atvykti į šią valstybę narę ir joje apsigyventi, kad su šiais piliečiais išsaugotų neišskirtą šeimą, buvo trečiųjų šalių piliečiai, Direktyva 2003/86 nebuvo taikoma šiems trečiųjų šalių piliečiams.

68 Tačiau, priešingai aplinkybėms byloje, kurioje priimtas minėtas Sprendimas *Dereci ir kt.*, S. ir L. yra trečiųjų šalių pilietės, teisėtai gyvenančios valstybėje narėje ir prašančios leisti susijungti su šeima. Todėl joms turi būti pripažįstamas „globėjų“ statusas, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 2003/86 2 straipsnio c punktą. Be to, jų ir sutuoktinių bendri vaikai patys yra trečiųjų šalių piliečiai, todėl neturi SESV 20 straipsniu suteikiamo Sąjungos piliečio statuso.

69 Atsižvelgiant į Direktyva 2003/86 siekiamą tikslą palengvinti šeimos susijungimą (2010 m. kovo 4 d. Sprendimo *Chakroun*, C-578/08, Rink. p. I-1839, 43 punktą) ir apsaugą, kurią ja siekiama suteikti trečiųjų šalių piliečiams, visų pirma nepilnamečiams, šios direktyvos negalima netaikyti vien dėl to, kad vienas iš nepilnamečio tėvų, trečiosios šalies pilietis, taip pat yra sudarius pirmąją santuoką gimusio Sąjungos piliečio tėvas.

70 Direktyvos 2003/86 4 straipsnio 1 dalyje valstybėms narėms nustatomos tikslios pareigos imtis veiksmų, kurias atitinka aiškiai apibrėžtos subjektyvios teisės. Šioje direktyvoje apibrėžtais atvejais jos įpareigojamos leisti susijungti atitinkamiems globėjo šeimos nariams ir negali naudotis savo diskrecija (žr. 2006 m. birželio 27 d. Sprendimo *Parlamentas prieš Tarybą*, C-540/03, Rink. p. I-5769, 60 punktą).

71 Tačiau šia nuostata reikalaujama, be kita ko, įvykdyti Direktyvos 2003/86 IV skyriuje nustatytas sąlygas. Jos 7 straipsnio 1 dalies c punktas yra šių sąlygų dalis ir leidžia valstybėms narėms reikalauti įrodymų, kad globėjas turi pastovių ir nuolatinių lėšų, kurių pakanka sau ir savo šeimos nariams išlaikyti

nesinaudojant atitinkamos valstybės narės socialinės paramos sistema. Toje pačioje nuostatoje pabrėžiama, kad valstybės narės įvertina šias lėšas atsižvelgdamos į jų pobūdį ir reguliarumą ir gali atsižvelgti į minimalų nacionalinį darbo užmokestį ir pensijas, taip pat šeimos narių skaičių (minėto Sprendimo *Chakroun* 42 punktą).

- 72 Kalbant apie 4 straipsnio 1 dalį, visų pirma reikia pažymėti, kad nagrinėjant prašymus dėl susijungimo pagal Direktyvą 2003/86 iš esmės individualiai vertinamos globėjo, o ne trečiosios šalies piliečio, kuriam prašoma pripažinti teisę gyventi šalyje remiantis šeimos susijungimu, lėšos (žr. minėto Sprendimo *Chakroun* 46 ir 47 punktus).
- 73 Be to, kalbant apie šias lėšas, Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalies c punkto formuluote „naudojimasis socialinės paramos sistema“ neleidžiama valstybei narei atsisakyti leisti susijungti globėjo, įrodžiusio, kad turi pastovių ir nuolatinių lėšų, kurių pakanka sau ir savo šeimos nariams išlaikyti, bet, atsižvelgiant į šių pajamų lygį, vis tiek turinčio teisę kreiptis dėl specialios paramos padengti specialias ir individualiai įvertintas būtinas pragyvenimo išlaidas ar dėl pajamų palaikymo priemonių, šeimai (žr. minėto Sprendimo *Chakroun* 52 punktą).
- 74 Kadangi leidimas susijungti šeimai yra bendra taisyklė, Teisingumo Teismas nusprendė, kad Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalies c punkte numatytą teisę reikia aiškinti siaurai. Todėl valstybėms narėms suteikta veiksmų laisve neturi būti naudojama taip, kad tai pakenktų direktyvos tikslui ir veiksmingumui (minėto Sprendimo *Chakroun* 43 punktą).
- 75 Galiausiai reikia priminti, kad, kaip matyti iš Direktyvos 2003/86 2 konstatuojamosios dalies, ja pripažįstamos pagrindinės teisės ir laikomasi Chartijoje įtvirtintų principų.
- 76 Chartijos 7 straipsnyje, kuriame nurodytos teisės, atitinkančios Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 straipsnio 1 dalimi garantuojamas teises, taip pat pripažįstama teisė į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą. Ši Chartijos nuostata, be to, turi būti taikoma kartu su pareiga atsižvelgti į svarbiausią vaiko interesą, pripažintą jos 24 straipsnio 2 dalyje, ir atsižvelgiant į to paties straipsnio 3 dalyje įtvirtintą būtinybę vaikui reguliariai palaikyti asmeninius santykius su abiem tėvais (žr. minėto Sprendimo *Parlamentas prieš Tarybą* 58 punktą ir 2009 m. gruodžio 23 d. Sprendimo *Detiček*, C-403/09 PPU, Rink. p. I-12193, 54 punktą).
- 77 Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalies c punktas negali būti aiškinamas ir taikomas taip, kad jį taikant būtų pažeistos šiose Chartijos nuostatose nurodytos pagrindinės teisės.
- 78 Iš tiesų valstybės narės ne tik privalo savo nacionalinę teisę aiškinti taip, kad ji atitiktų Sąjungos teisę, bet ir nesivadovauti tokiu antrinės teisės akto aiškinimu, kuriuo būtų pažeidžiamos Sąjungos teisės sistemos saugomos pagrindinės teisės (žr. minėto Sprendimo *Parlamentas prieš Tarybą* 105 punktą ir minėto Sprendimo *Detiček* 34 punktą).
- 79 Žinoma, Chartijos 7 ir 24 straipsniai, nors ir pabrėžiant šeimos gyvenimo svarbą vaikams, negali būti aiškinami taip, kad jais būtų panaikinta valstybių narių diskrecija, kurią jos turi nagrinėdamos prašymus susijungti su šeima (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Parlamentas prieš Tarybą* 59 punktą).
- 80 Tačiau atliekant tokią analizę ir nustatant, be kita ko, ar įvykdytos Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalyje nurodytos sąlygos, šios direktyvos nuostatas reikia aiškinti ir taikyti atsižvelgiant į Chartijos 7 straipsnį ir 24 straipsnio 2 ir 3 dalis, kaip, be to, matyti iš šios direktyvos 2 konstatuojamosios dalies ir 5 straipsnio 5 dalies formuluočių, pagal kurias valstybės narės turi nagrinėti aptariamus prašymus susijungti su šeima atsižvelgdamos į atitinkamų vaikų interesą ir siekdamos sudaryti palankias šeimos gyvenimo sąlygas.

- 81 Įgyvendindamos Direktyvą 2003/86 ir nagrinėdamos prašymus susijungti su šeima kompetentingos nacionalinės institucijos turi subalansuoti ir pagrįstai įvertinti visus esamus interesus, visų pirma atsižvelgdamos į atitinkamų vaikų interesus.
- 82 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti:
- SESV 20 straipsnis aiškintinas taip, kad juo nedraudžiama valstybei narei atsisakyti trečiosios šalies piliečiui išduoti leidimą gyventi šalyje dėl šeimos susijungimo, kai šis pilietis siekia gyventi su sutuoktine, kuri taip pat yra trečiosios šalies pilietė, teisėtai gyvenanti šioje valstybėje narėje, ir vaiko, gimusio sudarius pirmąją santuoką, kuris yra Sąjungos pilietis, motina, bei su jiems gimusiu vaiku, taip pat trečiosios šalies piliečiu, jeigu tokiu atsisakymu iš atitinkamo Sąjungos piliečio neatimama galimybė faktiškai pasinaudoti tuo, kas sudaro Sąjungos piliečio statusu suteikiamų teisių esmę, o tai turi patikrinti prašymus priimti prejudicinius sprendimus pateikęs teismas.
 - Prašymai išduoti leidimus gyventi šalyje dėl šeimos susijungimo, kaip antai nagrinėjami pagrindinėse bylose, patenka į Direktyvos 2003/86 taikymo sritį. Šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalies c punktą reikia aiškinti taip, kad nors valstybės narės turi teisę reikalauti įrodyti, jog globėjas turi pastovių ir nuolatinių lėšų, kurių pakanka sau ir savo šeimos nariams išlaikyti, šia teise turi būti naudojama atsižvelgiant į Chartijos 7 straipsnį ir 24 straipsnio 2 ir 3 dalis, pagal kuriuos valstybės narės prašymus susijungti su šeima turi nagrinėti atsižvelgdamos į atitinkamų vaikų interesus ir siekdamos sudaryti palankias šeimos gyvenimo sąlygas, taip pat vengdamos kelti grėsmę šios direktyvos tikslui ir veiksmingumui. Prašymus priimti prejudicinius sprendimus pateikęs teismas turi patikrinti, ar pagrindinėse bylose nagrinėjami sprendimai atsisakyti išduoti leidimus gyventi šalyje priimti laikantis šių reikalavimų.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 83 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymus priimti prejudicinius sprendimus pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

SESV 20 straipsnį reikia aiškinti taip, kad juo nedraudžiama valstybei narei atsisakyti trečiosios šalies piliečiui išduoti leidimą gyventi šalyje dėl šeimos susijungimo, kai šis pilietis siekia gyventi su sutuoktine, kuri taip pat yra trečiosios šalies pilietė, teisėtai gyvenanti šioje valstybėje narėje, ir vaiko, gimusio sudarius pirmąją santuoką, kuris yra Sąjungos pilietis, motina, bei su jiems gimusiu vaiku, taip pat trečiosios šalies piliečiu, jeigu tokiu atsisakymu iš atitinkamo Sąjungos piliečio neatimama galimybė faktiškai pasinaudoti tuo, kas sudaro Sąjungos piliečio statusu suteikiamų teisių esmę, o tai turi patikrinti prašymus priimti prejudicinius sprendimus pateikęs teismas.

Prašymai išduoti leidimus gyventi šalyje dėl šeimos susijungimo, kaip antai nagrinėjami pagrindinėse bylose, patenka į 2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyvos 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą taikymo sritį. Šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalies c punktą reikia aiškinti taip, kad nors valstybės narės turi teisę reikalauti įrodyti, jog globėjas turi pastovių ir nuolatinių lėšų, kurių pakanka sau ir savo šeimos nariams išlaikyti, šia teise turi būti naudojama atsižvelgiant į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7 straipsnį ir 24 straipsnio 2 ir 3 dalis, pagal kuriuos valstybės narės prašymus susijungti su šeima turi nagrinėti atsižvelgdamos į atitinkamų vaikų interesus ir siekdamos sudaryti palankias šeimos gyvenimo sąlygas, taip pat

vengdamos kelti grėsmę šios direktyvos tikslui ir veiksmingumui. Prašymus priimti prejudicinius sprendimus pateikęs teismas turi patikrinti, ar pagrindinėse bylose nagrinėjami sprendimai atsisakyti išduoti leidimus gyventi šalyje priimti laikantis šių reikalavimų.

Parašai.